

Iacob Negruzzi

Când o vedeam

versuri

Iacob Negruzzi

Editura Bestseller

Carte electronică publicată cu sprijinul Ministerului Afacerilor Externe – Departamentul Politici pentru Relația cu Românii

de Pretutindeni.

Când o vedeam

Când o vedeam părea că văd un înger
Cum s'arătase în visurile mele,

Când îmi vorbea suna așa de dulce
Ca rugăciunea în ceasurile grele.

Iar când deodată rece m'a privit
Perdut și singur în lume m'am trezit.

Idealul meu

Des în anii de junie
    Când pluteam din val în val
Într-o dulce reverie,
    Îmi cream un ideal.

Și o față așa frumoasă
    Păr de înger blond îi dam
C-o ochire mult duioasă
    Dulce îi împodobeam

Și-i dam cel mai dulce nume
    De femeie, ce iubesc
Și gândeam: în astă lume
    Voiu putea să te găsesc? —

Însă anii se strecoară
    Lin mă suiu pe-al vieții deal
Și din gându-mi piere, sboară
    Al meu dulce ideal.

Și in calea mea senină
    Într-o zi te-am întâlnit
Și imaginea divină
    Viu în gând mi-a revenit.

Și o față așa frumoasă,
    Păr de înger, blond aveai,
C-o ochire mult duioasă
    Împrejurul tău priveai.

Și aveai același nume
De femeie, ce iubesc
Ș-am gândit: în astă lume
În sfârșit eu te găsesc!

Ș-o văpaie de iubire
Vai! În peptu-mi s-a aprins
Și spre tine cu grăbire
Al meu braț îl am întins

Și ți-am spus: Ah! vin' la mine
Chip de înger adorat
Vino grabnic, căci la tine
Ani întregi eu am visitat!

Însă tu făr' îndurare
Privişi brațul meu întins
Și c-o crudă nepăsare
Rece-nlături l-ai împins

Și mi-ai spus: ce-mi pasă mie
De idealul ce-ai visat
În nebuna ta junie!...
Și din drum te-ai depărtat. —

Și iar anii se strecoară
Greu mă urc pe-al vieții deal
Dar din gându-mi nu mai sboară
Un chip dulce și fatal.

Doue viețe

Doue viețe omul măsoară
    Cât timp urmează cărarea lui,
Una în lumea cea din afară
    Alta-n adâncul sufletului.

Cea din afară blândă, senină
    Mi-a dăruit-o al meu destin
Dar cea din suflet de lupte plină
    De griji amare si negru chin.

Precum sărmanul far de vedere
    Ce lume, oameni văzui în vis,
Când se deșteaptă simte-n durere
    Noaptea ce-apasă ochiu-i deschis;

Sau cum a mării puternici valuri
    Adânc din funduri s-asvârl spumând
Ș-apoi sfărmate de nalte maluri
    Iarăși în mare recad gemând;

Așa din mine visuri frumoase,
    Aspirări mândre sumeț pornesc
În curănd însă neputincioase
    De-a lumii proză crud se zdrobesc.

Nimic de-aceste nu știe însă
    Vârtejul lumii nepăsător,
Jalnice cânturi, lacrimi ascunse
    Singuri sunt triștii martorii lor.

Prigonire

Prigonire 'nverșunată
Ah! ca mine niciodată
Om pe lume n-a simțit
De-un chip mândru și iubit

De m'afund în cugetare
Înainte îmi apare —
Nesfârșit îl văd în gând
Cum surâde dulce, blând;

De mă primblu prin grădine
Eu îl văd în jur de mine
Printre stele, printre nori
Și prin aer și prin flori,

De ieu cartea, pe-orice pagini
Văd aceleași dulci imagini
Iar de scriu, eu scriu cu dor
Numai versuri de amor.

Și când noaptea se coboară
Ș'a mea minte împresoară
Eu văd iar acel surâs
Zioa 'n visuri, noaptea 'n vis.

Chipul, știu, e nălucire,
E părere, amăgire —
Însă este o părere
Ah! și dulcea mea durere?

La pârâu

Ce copilă dulce, cufunzi cu a ta privire
În limpedele unde a cestui lin pârâu
Și uiți făr’ încetare, pierdută în gândire
Cum apa cristalină oglindă chipul tău?

La mine ah, te uită, în ochiul meu privește,
Citește-n al meu suflet ce arde de amor
Și vezi adânc într-însul cum lin el oglindește
Imaginea ta dulce de mii și mii de ori.

Pârâul curge, curge și unda-i nu s-oprește
În care dinioarea tu chipul ți-ai văzut
Și apa trecătoare în taină te-amăgește
Dintr-însa chipu-ți dulce în grabă s-a pierdut,

Dar sufletu-mi statornic etern nu va mai ști
Imaginea frumoasă ce-ntr-însul s-a oprit
Și anii ce se schimbă și timpul ce tot merg
Din el nu pot s-alunge un chip așa iubit.

Câte versuri

Câte versuri de amor
Eu am scris pătruns de dor
N'aș vra'n lume ca să sboare —
Lumea-i prea nesimțitoare.
Aș vra, una să le știe,
Numai una, dragă mie
Și când singuri noi vom sta
Să le cânte draga mea
S'ascult glasul ce iubesc
Ș'ascultând să o privesc.

Jurământ

E destul! Prea multe chinuri
Și dureri am suferit
De mult plâns și de suspinuri
Sufletu-mi e amărât.

E destul! De-acum-nainte
Eu deplin mă hotăresc
Să n-o mai văd niciodată,
Niciodată să-i vorbesc.

Ca să fiu mai sigur încă
C-oiu ținea acest cuvânt
În secret, în mine însu-mi
Jur un sacru jurământ.

Jur!... Vai mie! Iat-o vine
Singură în calea mea
Am să fug... dar ce mă ține
De nu pot fugi de ea?

Am să mai cerc înc-odată
Poate astăzi m-a privi
Cu amor ș-a sale buze
Cu blândeță-mi vor zimbi.

Răspuns

Astăzi dragă spune-mi mie,
   Tu ce-atâta eu iubesc,
Vrei ca dulcea mea soție
   Să visăm un vis ceresc,
Spune-mi, asta o vrei tu?
Ea zâmbind răspunse: Nu!

Cum, tu vrei ca în durere
   Și etern muncit de chin
Viața mea să fie fiere,
   Fiere-amară și venin,
Spune-mi, asta-i voia ta?
Ea zâmbind răspunse: Da!

Nu, nu este cu putință
   La ce spui nu te gândești,
Asta nu-i a ta voință
   Mult iubită, tu glumești!
Nu-i așa, răspunde-mi tu?
Însă ea zâmbind, tăcu.

Aur și Argint

Spui că tăcerea este de aur
Cuvântul însă ar fi de-argint
Mi-ai dat, iubită, grămezi de aur
O! dă-mi odată un dram de argint!

O rază de Amor

Precum pe bolta întunecată
Un moment singur luna s'arată
  Ş'apoi dispare iarăş în nor,
Dacă în ochiu-ţi mândru şi rece
Un moment singur tainic ar trece
  Numai o rază dulce de-amor,

Acea privire atât de dragă
Aş duce-o 'n gându-mi o viaţă 'ntreagă,
  Împins oriunde de-al meu destin,
Mi-ar părea lumea verde grădină
Şi cerul negru, făr de lumină
  Etern albastru, etern senin.

Atuncea singur cu-a mea gândire,
În mii de visuri de fericire
  Şi zi şi noapte m'aş adânci
Şi ah! din peptu-mi cu inspirare
Ar ieşi dulce aşa cântare
  Cum n'a fost încă şi n'ar mai fi!

În dulcea lună mai

În dulcea lună Mai când iarba-n câmp răsare
Și vesel de plăcere tot sufletul tresare,
Eu singur în mâhnire, în suferinți și chin
Vărs lacrimi de durere și mult amar suspin.

În dulcea lună Mai când tainic luna plină
Și mii de mii de stele pământul însenină
Pe cerul vieții mele s-adună negri nori
Ce-ntunec-al meu suflet și-l umplu de fiori.

În dulcea lună Mai când păsările cântă
Și armonii divine natura toat-încântă
În mine-un glas de jale se plânge disperat
Ca viscolul de iarnă ce urlă-nfricoșat.

În dulcea lună Mai când dulci și calde raze
Din soare se coboară și totul înviază
Eu palid, in tăcere, plec fruntea la pământ
Și-ndrept a mele gânduri spre recele morment.

Durere

Era atât de frumoasă
    Și-așa dulce îmi vorbea,
Cu ochirea sa duioasă
    Pân-în suflet mă privea.

Și cu mintea-n rătăcire
    Eu la dânsa mă uitam
Și-un vis lung de fericire
    Lângă dânsa eu visam.

Într-o sară-ntunecoasă
    Ah! i-am spus cât o iubesc.
Cum o viață-n veci frumoasă
    Eu în ochiul său citesc.

De-atunci gura-i surâzândă
    De-atunci nu mi-a mai vorbit
Și ochirea sa cea blândă
    Crud și rece m-a privit.

Și de-atunci durere-amară
    Ce mă arde ca un foc,
Duc cu mine-n orice țară,
    Duc cu mine-n orice loc.

Și cu mine orișiunde
    Am s-o duc pe-acest pământ
Pân' cu mine-o voiu ascunde
    În adâncul meu mormânt.

Senin și Furtună

Noaptea profundă
În ea cufundă
Pământul june, reînflorit,

Bolta senină
Blândă lumină
Varsă din sânul său aurit.

Și totul tace
Divină pace
Peste natură domnește lin,

Dar o furtună
Geme și tună
În al meu suflet sdrobit de chin.

Ah! Nici o rază
Nu luminează
Noaptea profundă ce m'a cuprins,

Inima-i ruptă
De lungă luptă
Ce-amor și ură crud au încins!

Adio la...

Odată când plecam spre tine
    Mic orășel în vale-ascuns
De câte 'nchipuiri senine
    Voiosu-mi gând era pătruns,

În îndoială și dorință
    Perdut în visuri, eu pluteam
Și la porniri cu ce căință,
    La revedere îți spuneam!

O leagăn dulce de durere
    Mic orășel în văi retras
Azi nu-ți mai spun la revedere
    Străin etern tu mi-ai rămas

Și îndoială și dorință
    Acum ah! s-au prefăcut
Într-o prea singură știință
    C'etern să aflu n-aș fi vrut.

Adio dar oraș și casă
    Ce crud amorul mi-ați plătit
Și tu imagine frumoasă...
    Adio tot ce am iubit!

Orologiul

În noapte-adâncă și în tăcere
   Stau prins în luptă cu al meu dor
Îl svârl departe, dar cu putere
   El se întoarce învingător.

Nime nu știe ce chin mă arde,
   Ce griji frământă aprinsu-mi gând
Orologiul singur din ceea parte
   Răsună jalnic din când, în când...

Orologiu jalnic, cine ești oare?
   Ah! ești amicul ce mă iubești,
Tu vii a-mi face dulcea 'ntrebare:
   Sărmane bolnav, cum te găsești?

Adio

Adio frumoase bucle, adio amor fierbinte
Eu mă despart de tine
Cu sufletul sdrobit,
Cu mai puțin amor, dar cu mai multă minte
Un altul decât mine
Va fi mai fericit!

În zadar

Patria quis exsul
Se quoque fugit?
    Horatius

Peste munți și peste mare
  Fug, alerg neîncetat
Ca să aflu alinare
  Pentru sufletu-mi sfărmat

Însă vai! În țări străine
  În zadar scăpare vreu,
Căci oriunde-oiu fi, pe mine
  Eu cu mine mă tot ieu.

Dor

O! voi pe care-amorul
   Cu focu-i v'a muncit,
Voi singuri știți cum dorul
   Te arde de cumplit.

Iubita e departe
   De peptul meu aprins,
Și sufletul meu arde
   De dor, de foc nestins.

Zadarnic peptu-mi plânge
   Adânc suferitor,
Ah! Dorul nu se stinge
   În lacrime de dor.

O! voi pe care-amorul
   Cu focu-i v'a muncit,
Voi singuri știți cum dorul
   Te arde de cumplit.

Nepăsare

Marea geme și vuește
Și s'a svârle 'n sus și 'n jos
Cerul tună și trăsnește
Vântul urlă fioros.

Vasul fraged se despică
Valuri negre-l învelesc
Când spre nouri îl ridică
Când în funduri îl isbesc.

Și pe vas în desperare
Toți aleargă nesfârșit
Nicăiri nu văd scăpare
Groaza morții i-a lovit.

Și ochiri și brațe mute
Ridic spre mântuitor
Să se 'ndure să-i ajute
Cu cerescu-i ajutor.

Singur, fără de mișcare
De catarg stau răzemat
Și privesc cu nepăsare
Oceanul întărtat.

Căci puțin îmi face mie
Dacă marea m'a 'ngropa
Sau de inima-mi pustie
Pe pământ voiu mai purta.

Ani întregi

Ani întregi de fericire
Ah! aș da cu mulțămire
    Ca din chinul greu
Ce mă sfâșie și arde
Să străport a mia parte
    În sufletul tău

Dar aș da viață, nume,
Partea mea din astă lume
    Și din paradis
Înc'odată sa-mi vorbească
A ta gură îngerească
    Cu dulce surâs!

Nehotărâre

Inima mi se sdrobește,
    Capu-mi este greu,
Mintea mea se rătăcește
    Ah! Nu știu ce vreu!

Aș voi ca niciodată
    Să n-o mai zăresc,
Într-o țară depărtată
    Singur să trăiesc —
Ș-aș voi făr-încetare
    Să privesc la ea
Și-ntr-o dulce contemplare
    Să-mbăt mintea mea.

Aș vrea chinul ce m-apasă
    Nici să-l fi găsit
Și să creadă că nu-mi pasă
    De nu sunt iubit —
Ș-aș vrea să șoptească jalnic
    La urechea sa
Zi și noapte un glas tainic
    De durerea mea.

Aș vrea ca o grea căință
    Al vieții dar
Să îi schimbe-n suferință
    Și în chin amar —
Ș-aș voi a sa viață
    Să se scurgă lin,
Să-i surâdă fără ceață
    Cerul tot senin.

Inima mi se sdrobește
Capu-mi este greu
Mintea mea se rătăcește
Ah! nu știu ce vreu!

Lângă Marea

Pe o stâncă lângă mare
Singur stau în depărtare
De al meu amor
Și ochirea mea cuprinde
Oceanul ce se-ntinde
Păn' departe-n nori.

Ori și unde peste mare
Pintre valuri îmi apare
Chipul său iubit,
Ș-a sa gură îmi vorbește
Și la mine tot privește
Ochiu-i nesfârșit.

Dar în cruda sa privire
Vai! Nu văd compătimire
Și nu văd amor
Și cuvântul său e rece
Și prin sufletul meu trece
Un grozav fior.

Și privesc, privesc la mare
Și mă-ntreb ce e mai mare,
Ce e mai profund,
Chinul greu ce mă cuprinde
Sau e marea ce se-ntinde,
Marea fără fund?

O dorință

Pentru ce cu chinu-n mine
  Pe pământ mai rătăcesc,
Ce dorință mă reține
  Chin, viață să sfârșesc?

Cu o singură lovire
  Al meu chin aș alina
De durere, de iubire
  Tot deodată aș scăpa!

Ah! eu știu ce mă oprește
  Toate, toate-a nu sfârși
Ce dorință mă silește
  Pe pământ a rătăci:

Aș vrea s-o mai văd odată,
  Aș vrea s-o văd dormind,
Ochiul său să nu mai poată
  Să mă ucidă crud privind,

Să nu poată să-mi vorbească
  Cu-acel ton nepăsător
Ce-a făcut să se-ngrozească
  Al meu suflet simțitor.

Atunci ochiu-mi să se-ncline
  Spre frumosu-i chip visând
Și să cred c-atunci de mine
  Ea visează suspinând,

Să mă perd într-o privire
Lungă, lungă de amor,
Să mă-mbăt de fericire
Și atunci abie să mor.

Pentru ce cu întristare

Pentru ce cu întristare
  Plângi frumosul tău trecut?
Fericiri făr’ de schirnbare
  Pe pământ s-au mai văzut?

Sunt lumini făr’ de umbrire,
  Este rosă fără spin?
Dulce vis făr’ de trezire,
  E amor fără de chin?

Presimțire

Azi privești cu mulțămire, cu triumf și ironie
Ș-al tău cuget nu te mustră c-ai sdrobit a mea junie.
Însă vai! Îmi zice tainic un glas rău prevestitor
Că și tu pășești ca mine spre un jalnic viitor.
Precum eu odinioară tu gonești un ideal
Ce-ți va coperi junia cu-al durerii negru val;
O sinistră presimțire al meu suflet a pătruns
Ce-mi arată-ntr-o oglindă viitorul tău ascuns:
Eu văd fața ta frumoasă, rumenă și înflorită
De dureri și suferințe ca zăpada înălbită,
Văd din ochi-ți care mândru azi în jurul lor privesc
Cum ferbinți, amare lacrimi în torente isvoresc,
Văd frumosul păr de aur lin în bucle așăzat
Cum pe sânu-ți alb și fraged cade-n valuri turburat,
Și din sânu-ți ce se mișcă pe-ale visurilor unde
Văd sbucnind cu violență gemeri și oftări profunde-
Dar zardarnic te vei plânge și vei geme în zadar
Căci nimic, nimic în lume n-a să curme-al tău amar
Și atunci în desperare, plecând fruntea spre pământ,
Eu te văd gândind la mine și la jalnicul meu cânt.
Dar atunci eu n-oiu surâde cu triumf și ironie
Ci c-o lacrimă de jale voiu deplânge-a ta junie.

Un toporaș

Cufundat în suvenire
   Pe câmp verde mă primblam
Și cu trista mea gândire
   În trecut mă întorceam.

Cum la chinurile-amare
   Din trecut mergeam gândind,
Pintre iarbă o mică floare
   Văzui vesel răsărind.

Și perdut în cugetare
   Toporașul am sdrobit
Dar deoadată cu 'ntristare
   L-am cules și l-am privit

Toporaș sărmană floare
   Spune, cum ai meritat
Așa tânăr în pcioare
   Fără mil' a fi călcat?

L'al meu pept, floare uscată
   De acum afl'un adăpost
Căci ca tine sfărâmată
   A mea inimă a fost

Zâmbea veselă și jună
   Viața dulce când perdui,
Cu'a mea inimă 'mpreună
   Biată floare plângi și tu!

Melancolie

Când se deșteaptă în dimineață
Natura vesel spre noua viață,
Auroră mândră ce-mi aduci mie? —
        Melancolie.

Ce simt când sara luna zâmbește,
Pasărea 'n creangă blând ciripește
Iar printre frunze vântul adie? —
        Melancolie.

Și când în noaptea întunecată
Ascult cu fruntea în jos plecată
Cum bate jalnic ora târzie?
        Melancolie.

Răpit de-a lumii valuri mișcate
Din a mea tristă singurătate
Ce simt cu dânsa în veselie? —
        Melancolie.

Oricând, oriunde, fără încetare
În al meu suflet ce izolare!
Etern cu tine, dulce soție,
        Melancolie.

Mângăiere

Când cu fruntea răzemată
În dulci visuri cufundată
   Singură vei sta,
Și dușmana ta gândire
Spre-al meu cânt în rătăcire
   Tainic va sbura.

Al meu cânt ce-i scris cu sânge,
Scurs din sufletu-mi ce plânge
   De dureri și chin,
Ți-a furat în taină oare
Un moment de întristare
   Un singur suspin?

Ah! de-o lacrimă de jale
A răpit genelor tale
   Jalnicul meu cânt,
Pentru toat'a mea durere
O mai dulce mângăiere
   Nu vreau pe pământ!

Ultima lacrimă

Într-o fatală, crudă oară
   Grozav eu am jurat
Să smulg din peptul meu afară
   Amoru-mi înfocat.

L-am smuls!... și mult în depărtare
   Am plâns și am jălit
Până timpul blând, cu îndurare,
   Durerea mi-a gonit.

Și azi din nou ca mai 'nainte
   Simt un suspin amar
Și văd o lacrimă fierbinte
   În ochi lucindu-mi iar...

Ce vrei tu, lacrimă amară
   Ce vrei, adânc suspin,
Vrei tu ca să înceapă iară
   Amorul ș'al meu chin?

Nu! — grabnic lacrima va trece,
   Pe cer cum trece-un nor
Stropind duios mormântul rece
   Al stinsului amor.

După furtună

Pe cer s-adună nor peste nor
Furtuna muge spăimântător,
Vâjâie vântul, trăsnetul pică,
Pământul geme și se despică! —
Dar totul trece, furtuna zboară
Liniștea morții jos se coboară
Și după trăsnet, fulger și vânt
Urmează groaza unui mormânt. —
Și-n al meu suflet nor peste nor
Se grămădise spăimântător,
Amor și ură crud vâjâiau
Inima 'n două mi-o despicau.
Dar astăzi toate, toate-au trecut
Și-n groaza morții s-au prefăcut.
Nici o simțire nu mai e vie
Inima-mi este goală, pustie,
Cutreier lumea rătăcitor
Fără de ură, fără de amor.

Cântec

De voiți pe-a vieții cale
Fără dor și fără jale
Lin și pacinic să pășiți,
   Nu iubiți!

De nu vreți ca în suspinuri
Și în lacrimi și în chinuri
Soarta voastră s'o jăliți,
   Nu iubiți!

Și cuprinși de desperare
Zile lungi și nopți amare
Moartea neagră s'o doriți,
   Nu iubiți!

Dar de vreți și'n desperare
Să cântați cu inspirare
Dorul jalnic ce simțiți,
   O iubiți!

Și uitând atunci pe sine
Fericirile divine
Ca prin vis să 'ntrezăriți,
   O iubiți!

Tablou

Apus de soare —
Palide raze
Blând colorează
Întinsa mare.

Întreaga fire,
Aer și undă
Se scufundă
În adormire,

Ce punct în zare
Alb strălucește?
Un vas plutește
În nemișcare.

Sonet

În somn grădina pare cufundată
N'auzi pe ramuri nici o păsărică,
Încet din flori parfumul se ridică
Și al meu suflet dulce îl îmbată.

Și gândul meu se 'ntoarce 'n vremi trecute
Imagini vechi nainte-mi se arată
Atât de vii precum au fost odată
Și ce credeam din minte-mi dispărute.

Văd oare dulci și seri încântătoare
Văd zile negre, chin și desperare
Și printre ele-un chip de mândrie

Zâmbesc acestor visuri de juneță
Ș'apoi m'afund cu 'ncetul în tristeță
Gândind l'a lumii nestatornicie.

Table of Contents

Table of Contents